

**Натисніть тут, щоб
купити книгу на сайті
або замовляйте за телефоном:
(0352) 51-97-97, (067) 350-18-70,
(066) 727-17-62**

М.І. Пугач

ГЕОГРАФІЯ МАТЕРИКІВ І ОКЕАНІВ

Зошит для узагальнення знань

7 клас

Видання шосте, перероблене і доповнене

*Схвалено для використання у загальноосвітніх
навчальних закладах комісією з географії
Науково-методичної ради з питань освіти
Міністерства освіти і науки України*

ТЕРНОПІЛЬ
НАВЧАЛЬНА КНИГА – БОГДАН

ББК 65.04я7
УДК 911.2
П88

Рецензенти:

методист ХОІППО

Галкін Д.В.

вчитель географії НВО №28 м. Хмельницького

Мала І.Л.

вчитель географії середньої загальноосвітньої школи №25 м. Хмельницького

Савка Н.І.

Схвалено для використання у загальноосвітніх навчальних закладах комісією з географії
Науково-методичної ради з питань освіти
Міністерства освіти і науки України
(лист від 16.06.2015 р. №.14.1/12-Г-439)

Пугач М.І.

П88 Географія материків і океанів: Зошит для узагальнення знань. 7 клас.
6-е вид., переробл. і доповн. — Тернопіль: Навчальна книга — Богдан,
2017. — 56 с.

ISBN 978-966-10-4257-4

Пропонований посібник укладено згідно з чинною програмою курсу географії для 11-річної школи та вимог Міністерства освіти і науки України щодо критеріїв оцінювання навчальних досягнень учнів.

Структура посібника така, що до кожної з шести рекомендованих для уроків узагальнення тем виділено: основний обсяг знань і вмінь, що їх повинен набути учень на кожному рівні навчальних досягнень; тестові завдання (за типологією завдань для зовнішнього оцінювання) для перевірки досягнень учнів з географії (початковий і середній рівні); теоретичні питання, які вимагають умінь робити зіставлення та висновки; комплексні питання, що дають змогу учневі проявити творчі здібності (достатній і високий рівні); місця для виконання завдань при проведенні оцінювання; загальна шкала навчальних досягнень учня “Сходишки навчальних досягнень”.

Для учнів 7–х класів, учителів географії, батьків.

ББК 65.04я7

УДК 911.2

*Охороняється законом про авторське право.
Жодна частина цього видання не може бути відтворена
в будь-якому вигляді без дозволу автора чи видавництва.*

ISBN 978-966-10-4257-4

© Навчальна книга — Богдан, 2017

Передмова

Мета посібника — допомогти учням та вчителям географії у підготовці до уроків узагальнення у 7 класі загальноосвітніх навчальних закладів.

Посібник укладено відповідно до вимог чинної програми з географії, затвердженої Міністерством освіти і науки України. Він дає змогу здійснювати ефективну перевірку рівня опанування учнями програмового матеріалу.

До кожної теми подано перелік основних вимог до знань, умінь і навичок учнів після вивчення ними відповідної теми — “Основний обсяг знань і вмінь”.

Посібник містить завдання чотирьох рівнів складності (за типологією завдань для зовнішнього оцінювання):

- **Завдання першого рівня складності (початкового)** — це тести і завдання для перевірки знань з географії, що вимагають однозначної відповіді на запитання.
- **Завдання другого рівня складності (середнього)** — це тести і завдання для перевірки знань з географії, що вимагають неоднозначної відповіді на запитання.
- **Завдання третього рівня складності (достатнього)** вимагають глибоких знань з географії, умінь робити зіставлення та деякі висновки.
- **Завдання четвертого рівня складності (високого)** — це комплексні питання, які дають змогу учневі проявити творчі здібності, висловити власні думки, переконливо аргументувати особисту життєву позицію.

Критерії оцінювання:

- I. Початковий — 4 питання (по 0,75 бала). Максимальна кількість балів — 3.
 - II. Середній — 3 питання (по 1 балу). Максимальна кількість балів — 3.
 - III. Достатній — 2 питання (по 1,5 бала). Максимальна кількість балів — 3.
 - IV. Високий — 1 питання (3 бали).
- Усього 12 балів.

Основний обсяг знань та вмінь

Тема 1. Вступ. Закономірності формування природи материків і океанів

Учні повинні знати:

- ❑ площу Землі та форму Землі, материки і океани як об'єкти вивчення регіональної географії, материки, частини світу; океани, різні види карт;
- ❑ геологічні ери: архейська, протерозойська, палеозойська, мезозойська, кайнозойська; наслідки переміщення літосферних плит; платформи і області складчастості, основні і перехідні кліматичні пояси; форми рельєфу на материках і в океанах, платформи і області складчастості, повітряні і водні маси, типи клімату, теплі і холодні течії, природні.

Учні повинні вміти:

- ❑ наводити приклади різних джерел інформації про материки та океани; добових і річних ритмів як наслідків осевого обертання та орбітального руху Землі;
- ❑ порівнювати площі материків та океанів, карти за масштабом та просторовим охопленням; наслідки добового і річного рухів Землі; властивості водних і повітряних мас;
- ❑ пояснювати вплив форми Землі та її рухів на природу материків й океанів; розрізняти в атласах: карти за змістом; показувати на карті материки, частини світу, океани, екватор, тропіки і полярні кола, літосферні плити, райони поширення пасатів, мусонів, західних вітрів помірних широт і східних полярних вітрів, кліматичні пояси, найбільші теплі та холодні поверхневі течії, природні зони;
- ❑ характеризувати осеве обертання та орбітальний рух Землі; оцінювати значення для людини географічних знань про материки та океани.

Тема 2. Африка

Учні повинні знати:

- ❑ характерні риси географічного положення та природи Африки;
- ❑ основні етапи дослідження материка, головні форми рельєфу і корисні копалини, особливості клімату й розміщення кліматичних поясів Африки, основні річкові басейни та озера, зональні та азоальні природні комплекси Африки, загальні риси населення, основні екологічні проблеми материка.

Учні повинні вміти:

- ❑ показувати на карті об'єкти географічної номенклатури: миси — Рас-Енгела, Агульяс, Альмаді, Рас-Гафун; моря — Середземне, Червоне; затоки — Гвінейську, Аденську; протоки — Мозамбікську, Гібралтарську та Баб-ель-Мандебську; острів Мадагаскар; півострів Сомалі; гори — Атлас, Драконові, Капські; вулкан Кіліманджаро; Ефіопське нагір'я та нагір'я Гібести; Східноафриканське плоскогір'я; річки — Ніл, Конго (Заїр), Нігер, Замбезі, Оранжеву; озера — Вікторію, Танганьїку, Ньяса, Чад; водоспад Вікторію; пустелі — Сахару, Наміб; напівпустелю Калахари;
- ❑ добирати карти відповідно до змісту навчального завдання;
- ❑ робити висновки про спільні та відмінні риси природи та господарства окремих регіонів Африки, про своєрідність і неповторність природи материка.

Тема 3. Австралія, Південна Америка

Учні повинні знати:

- ❑ особливості фізико-географічного положення Австралії та Південної Америки;
- ❑ основні відомості про відкриття та дослідження материків;
- ❑ основні типи клімату материків, їхню роль у розподілі вод суходолу;
- ❑ органічний світ материків, особливості заселення, зв'язки Австралійського Союзу з Україною.

Учні повинні вміти:

- ❑ показувати на карті розташування об'єктів географічної номенклатури Австралії: миси — Йорк, Південно-Східний, Стіп-Пойнт, Байрон; моря — Коралове, Тасманове, Арафурське; затоки — Карпентарію, Велику Австралійську; острови — Тасманію, Нову Зеландію, Нову Гвінею, Великий Бар'єрний риф; півострів Кейп-Йорк; Західно-Австралійське плоскогір'я; Центральну низовину; гори — Великий Вододільний хребет (г. Косцюшко); річки — Муррей, Дарлінг, озеро Ейр; пустелі — Вікторію, Велику Піщану пустелю;
- ❑ показувати на карті розташування об'єктів географічної номенклатури Південної Америки: миси — Гальїнас, Фроуерд, Кабу-Бранку, Паріньяс, Горн; Карибське море; затоку Ла-Плата; протоки — Магелланову, Дрейка; острови — Вогняну Землю, Фолклендські; низовини — Амазонську, Орінокську, Ла-Платську; плоскогір'я — Бразильське, Гвіанське; гори Анди (г. Аконкагуа); вулкан — Котопахі; річки — Амазонку, Парану, Оріноку; водоспади — Анхель, Ігуасу; озера — Маракайбо, Тітікаку; пустелю — Атакаму.
- ❑ добирати карти відповідно до змісту навчального завдання;
- ❑ показувати на карті зазначені в програмі географічні об'єкти;
- ❑ робити висновки про спільні та відмінні риси природи і господарства окремих регіонів материків, про причини своєрідності й унікальності органічного світу.

Тема 4. Антарктида. Північна Америка

Учні повинні знати:

- ❑ основні етапи дослідження Антарктиди, сучасні дослідження українців в Антарктиді, причини утворення суцільного покривного зледеніння, вплив льодовикового покриву на природу материка;
- ❑ вплив фізико-географічного положення материка і південних частин океанів на його природу;
- ❑ характерні риси природи Антарктиди та Антарктики;
- ❑ особливості географічного положення та історію відкриття Північної Америки, основні риси рельєфу материка, типи клімату Північної Америки, особливості розміщення природних зон материка, населення Північної Америки, його сучасний склад; зв'язки Північної Америки з Україною.

Учні повинні вміти:

- ❑ користуватися тематичними картами під час вивчення природи;
- ❑ виявляти на карті фізико-географічне положення материка;
- ❑ показувати на карті зазначені в програмі географічні об'єкти Антарктиди: моря — Уедделла, Росса, Беллінсгаузена; півострів Антарктичний; Трансантарктичні гори, вулкан Еребус;
- ❑ показувати на карті зазначені в програмі географічні об'єкти Північної Америки миси — Мерчїсон, Мар'ято, Принца Уельського, Сент-Чарльз; затоки — Гудзонову, Мексиканську, Аляску; острови — Гренландію, Ньюфаундленд, Великі Антилські (Куба, Гаїті, Ямаїка), Малі Антилські, Канадський Арктичний архіпелаг; півострови — Лабрадор, Флориду, Каліфорнію, Аляску, Юкатан, Примексиканську низовину, Центральні та Великі рівнини; гори — Кордильєри (г. Мак-Кінлі), Скелясті, Аппалачі; річки — Міссісіпі, Міссурі, Колумбію, Маккензі, Юкон, Колорадо; Ніагарський водоспад; озера — Великі (Верхнє, Мічїган, Гурон, Ері, Онтаріо), Велике Солоне.
- ❑ характеризувати окремі території за джерелами географічної інформації.

Тема 5. Євразія

Учні повинні знати:

- ❑ особливості географічного положення та історію дослідження Євразії;
- ❑ основні риси рельєфу та закономірності розміщення корисних копалин, чинники формування клімату, кліматичні пояси й області материка, типи річок за їх живленням і режимом, закономірності розміщення природних зон Євразії; населення материка.

Учні повинні вміти:

- ❑ особливості географічного положення та історію дослідження Євразії;
- ❑ основні риси рельєфу та закономірності розміщення корисних копалин, чинники формування клімату, кліматичні пояси й області материка, типи річок за їх живленням і режимом, закономірності розміщення природних зон Євразії; населення материка.

Учні повинні вміти:

- ❑ показувати на карті об'єкти географічної номенклатури: миси — Рока, Дежньова, Челюскін, Піай; моря — Північне, Балтійське, Середземне, Чорне, Азовське, Баренцове, Східносибірське, Жовте, Японське, Охотське, Берінгове, Східно-Китайське, Південно-Китайське, Аравійське; затоки — Біскайську, Бенгальську, Аденську, Перську, Сіамську, Ботнічну; протоки — Дарданелли, Босфор, Ла-Манш, Гібралтарську, Зондську, Малаккську, Берингову, Лаперуза; острови — Велику Британію, Ірландію, Сицилію, Шпіцберген, Нову Землю, Сахалін, Японські, Великі Зондські (Калімантан, Суматра, Ява), Малі Зондські, Філіппінські; півострови — Скандинавський, Піренейський, Апеннінський, Балканський, Кримський, Таймир, Чукотський, Камчатку, Корею, Індокитай, Малакку, Індостан, Аравійський; гори — Альпи, Піренеї, Апенніни, Карпати, Кримські, Скандинавські, Уральські, Кавказ, Тянь-Шань, Гімалаї (г. Джомолунгма); рівнини — Східноєвропейську, Велику Китайську, Західносибірську; низовини — Прикаспійську, Індо-Гангську, Месопотамську, Середньоруську височину; плоскогір'я — Середньосибірське, Декан; нагір'я — Тибет, Іранське; вулкани — Геклу, Етну, Везувій, Ключевську Сопку, Фудзіяму, Кракатау; пустелі — Каракуми, Гобі, Руб-ель-Халі; річки — Рейн, Ельбу, Дунай, Дніпро, Дністер, Волгу, Об, Єнісей, Лену, Амур, Хуанхе, Янцзи, Меконг, Ганг, Інд, Євфрат, Тигр; озера — Женевське, Ладозьке, Каспійське море, Аральське море, Байкал, Балхаш, Мертве море;
- ❑ визначати за картою фізико-географічне положення і розміри материка;
- ❑ пояснювати особливості природи материка, окремих його територій та їхні причини;
- ❑ встановлювати за картами та іншими джерелами знань основні закономірності розміщення природних зон Євразії і населення материка.

Тема 6. Океани

Учні повинні знати:

- ❑ що таке Світовий океан та його складові частини;
- ❑ форми рельєфу дна, типи водних мас;
- ❑ основні поверхневі течії та причини їх утворення, головні природні ресурси.

Учні повинні вміти:

- ❑ вибрати з атласу (підручника) карти потрібного змісту залежно від навчального завдання;
- ❑ показувати на карті материка, частини світу й океани; показувати на карті об'єкти географічної номенклатури: моря — Берингове, Охотське, Японське, Південнокитайське, Філіппінське, Аравійське, Гренландське, Норвезьке, Біле, Карське; Берингову протоку; канали — Суецький, Панамський; затоки — Бенгальську, Перську; острови — Гавайські, Туамоту, Маріанські, Японські, Філіппінські, Великі Зондські (Калімантан, Суматра, Ява), Ісландія, Бермудські, Зеленого Мису, Шрі-Ланку; глибоководні жолоби — Маріанський, Філіппінський; підводні підняття — Південнотихоокеанське; підводні хребти — Західноіндійський; течії — Північну та Південну Пасатну, Куросіо, Західних Вітрів, Каліфорнійську, Перуанську.

ВІДПОВІДІ ДО УСІХ ЗАВДАНЬ ЗАПИШІТЬ У БЛАНК ВІДПОВІДЕЙ,
ПОДАНИЙ НА ЗВОРОТІ СТОРІНКИ

ПОЧАТКОВИЙ РІВЕНЬ

Завдання з вибором однієї правильної відповіді.

1. Вкажіть, як поділяють карти щодо змісту:

- а) загальногеографічні; в) карти світу або карти півкуль;
б) навчальні; г) великомасштабні.

2. Вкажіть форму рельєфу з абсолютною її висотою над рівнем моря від 200 до 500 метрів:

- а) низовина; в) плоскогір'я; б) височина; г) гора.

3. Вкажіть, який тип клімату в Парижі та Києві:

- а) мусонний; в) морський;
б) континентальний; г) помірно континентальний.

4. Вкажіть визначення платформи:

- а) ділянка платформи, де тверді кристалічні породи фундаменту виступають з-під осадових порід чохла на поверхню;
б) відносно стійка ділянка земної кори з досить плоскою поверхнею;
в) ділянка рухомого поясу, в якій відбувається зім'яття пластів порід у складки;
г) ділянка платформи, де фундамент занурений на глибину і всюди перекритий потужним осадовим чохлом.

СЕРЕДНІЙ РІВЕНЬ

Завдання з вибором кількох правильних відповідей.

5. Вкажіть плоскогір'я, розташовані на території Євразії:

- а) Бразильське; б) Середньосибірське; в) Декан; г) Аравійське

Завдання, що передбачає запис правильної відповіді у таблицю.

6. Вкажіть шари порід материкової земної кори.

Закінчіть речення.

7. Спеціальну шкалу, яка показує відтинки часу (ери, періоди), на які ділять геологічну історію Землі за певними етапами формування земної кори, рельєфу і розвитку організмів називають

ДОСТАТНІЙ РІВЕНЬ

8. Встановіть відповідність між повітряними масами і властивостями повітря:

1) екваторіальні;	а) холодне, сухе, прозоре;
2) тропічні;	б) взимку холодне, влітку жарке;
3) помірні;	в) дуже холодне, сухе, прозоре;
4) арктичні.	г) жарке, сухе, запилене;
	д) жарке, вологе.

9. Розташуйте послідовно за висотою гори світу, починаючи від найнижчих:
 а) Гімалаї; б) Кавказ; в) Карпати; г) Кримські.

ВИСОКИЙ РІВЕНЬ

10. Як впливає на клімат переміщення повітряних мас? (Дайте розгорнуту відповідь).

БЛАНК ВІДПОВІДЕЙ																																																																
<p>У завданнях 1–4 (початковий рівень) правильну відповідь позначайте так: ☐.</p>	<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr><th style="width: 25%;">А</th><th style="width: 25%;">Б</th><th style="width: 25%;">В</th><th style="width: 25%;">Г</th></tr> <tr><td>1</td><td></td><td></td><td></td></tr> <tr><td>2</td><td></td><td></td><td></td></tr> <tr><td>3</td><td></td><td></td><td></td></tr> <tr><td>4</td><td></td><td></td><td></td></tr> </table>	А	Б	В	Г	1				2				3				4				<p>У завданні 5 (середній рівень) правильну відповідь позначайте так: ☐.</p>	<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr><th style="width: 25%;">А</th><th style="width: 25%;">Б</th><th style="width: 25%;">В</th><th style="width: 25%;">Г</th></tr> <tr><td></td><td></td><td></td><td></td></tr> </table>	А	Б	В	Г																																					
А	Б	В	Г																																																													
1																																																																
2																																																																
3																																																																
4																																																																
А	Б	В	Г																																																													
<p>Відповідь на завдання 6 та 7 (середній рівень) впишіть у клітинки друкованими літерами.</p>																																																																
6	<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr> <tr><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr> <tr><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr> </table>																																																															
7	<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr> </table>																																																															
<p>У завданні 8 (достатній рівень) правильну відповідь позначайте так: ☐.</p>	<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr><th style="width: 25%;">А</th><th style="width: 25%;">Б</th><th style="width: 25%;">В</th><th style="width: 25%;">Г</th><th style="width: 25%;">Д</th></tr> <tr><td>1</td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr> <tr><td>2</td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr> <tr><td>3</td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr> <tr><td>4</td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr> </table>	А	Б	В	Г	Д	1					2					3					4					<p>У завданні 9 (достатній рівень) правильну відповідь позначайте так: ☐.</p>	<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr><th style="width: 25%;">А</th><th style="width: 25%;">Б</th><th style="width: 25%;">В</th><th style="width: 25%;">Г</th></tr> <tr><td>1</td><td></td><td></td><td></td></tr> <tr><td>2</td><td></td><td></td><td></td></tr> <tr><td>3</td><td></td><td></td><td></td></tr> <tr><td>4</td><td></td><td></td><td></td></tr> </table>	А	Б	В	Г	1				2				3				4																			
А	Б	В	Г	Д																																																												
1																																																																
2																																																																
3																																																																
4																																																																
А	Б	В	Г																																																													
1																																																																
2																																																																
3																																																																
4																																																																
<p>На завдання 10 (високий рівень) дайте розгорнуту відповідь.</p>																																																																
<p>10. _____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p>																																																																
				<p>Оцінка: _____</p>																																																												